

Zał. nr 2c

	Charakterystyka obszarów funkcjonowania
<p>Skupienie uwagi na różne obszary funkcjonowania</p> <p>Przedstawione poniżej obszary funkcjonowania są ważne dla dzieci i młodzieży i powinny być uwzględniane podczas charakteryzowania danej sytuacji. Podczas sprawdzania działań warto skupić się na określonych obszarach funkcjonowania.</p> <p>Określona sytuacja czy problem (np. ślepota, zaburzenia koncentracji, imigracja z obszarów wojny) może objawiać się w kilku obszarach funkcjonowania. Niektórzy uczestnicy procesu mogą mieć lepszy oglądanej sytuacji, niż inni, którym może brakować np. doświadczenia albo sposobności do obserwacji. Dlatego tak ważne jest uwzględnienie doświadczeń wszystkich uczestników.</p> <p>W formularzach stosowanych podczas „konsultacji szkolnych” wypisane są wszystkie główne predyspozycje i kompetencje dla wszystkich obszarów funkcjonowania za pomocą słów kluczowych. Słowa kluczowe ukrywają metodykę zaczerpniętą z ICF. Podczas przygotowania oraz przeprowadzenia szkolnej konsultacji należy zwrócić uwagę na poszczególne aspekty w danym obszarze funkcjonowania.</p> <p>Poniższe pytania powinny pomóc lepiej zrozumieć i ocenić obszary oraz przynależne do nich aktywności i kompetencje ucznia.</p>	

Nauczanie ogólne Do obszaru „Nauczanie ogólne” należą wszystkie działania, które ważne są dla procesu nauczania, pozyskiwania wiedzy oraz umiejętności a także stosowania jej przez ucznia.

- Czy uczeń rozumie to, co się do niego mówi?
- Czy uczeń obserwuje to, co demonstruje nauczyciel albo inny uczeń?
- Czy uczeń potrafi powtarzać/ naśladować?
- Czy uczeń potrafi wykorzystać pozyskaną wiedzę w nowym zadaniu?
- Czy uczeń ćwiczy nowe umiejętności czy techniki, aż do momentu, kiedy je opanuje? Czy poprzez słuchanie, obserwowanie, naśladowanie czy ćwiczenie może pozyskać nowe informacje i umiejętności?
- Czy uczeń potrafi zwrócić i utrzymać uwagę na omawianym zagadnieniu? Czy uczeń potrafi przemyśleć problem/ zadanie, a potem je rozwiązać?

Nauczanie ogólne należy obserwować we wszystkich sytuacjach. W tym miejscu zostały zebrane wszystkie umiejętności podstawowe, które są ważne dla pozyskania wiedzy oraz rozwiązywania problemów czy zadań.

Wiedza matematyczna Umiejętność liczenia oraz wykonywania działań matematycznych, a także rozwiązywania problemów matematycznych dla całego procesu nauki w szkole jest bardzo ważna.

- Czy uczeń potrafi dodawać, odejmować, mnożyć i dzielić na takim poziomie, aby móc uczyć się szkole?
- Czy uczeń rozumie pojęcie ilości oraz zna przedziały liczbowe?
- Czy uczeń rozumie zadania matematyczne i potrafi je rozwiązać?
- Czy uczeń rozpoznaje symbole i znaki matematyczne?
- Czy uczeń potrafi rozwiązywać zadania z geometrii?

Wiedza matematyczna nie musi być tylko objawiana przez ucznia na lekcjach matematyki ale również podczas radzenia sobie w sytuacjach dnia codziennego.

Przyswajanie mowy oraz tworzenie wyrazów

Przyswajanie mowy oznacza rozwój umiejętności komunikacji za pomocą języka z otoczeniem, nazywaniem rzeczy i osób oraz wyrażeniem uczuć i życzeń. Pierwszy język w zasadzie opanowywany jest przez ucznia spontanicznie/mimowolnie i jeszcze przed rozpoczęciem edukacji. W przypadku drugiego języka umiejętność ta jest pozyskiwana na podstawie pierwszego. Tworzenie wyrazów to proces kognitywny i trwa całe życie. Dla funkcjonowania w środowisku szkolnym ważne jest również posługiwanie się językiem fachowym, np. matematycznym.

W kontekście przyswajania mowy oraz tworzenia wyrazów istotne są następujące pytania:

- Czy uczeń dysponuje wystarczającym zasobem słów?
- Czy uczeń używa słów i wyrażeń poprawnie oraz zgodnie z kontekstem?
- Czy uczeń stosuje się do zasad panujących w języku?
- Czy uczeń potrafi łączyć wyraz w zrozumiałe i sensowne zdania?

To, na jakim poziomie uczeń przyswoił sobie mowę, można sprawdzić zarówno podczas zajęć, jak i w trakcie przerw oraz rozmów. Umiejętność dziecka mówienia w pierwszym języku, który jest językiem obcym dla otoczenia lokalnego musi być oceniana we współpracy z rodzicami oraz nauczycielami danego języka.

Czytanie i pisanie

Czytanie i pisanie nie tylko jest istotne dla nauki języka ojczystego, jak i języka obcego, ale stanowi podstawę właściwą dla nauki każdego innego przedmiotu w szkole. Wiele informacji podawanych jest w formie pisemnej tudzież wymaga się od ucznia pracy z tekstem. Wymogiem dla dostępności informacji jest znajomość języka na odpowiednim poziomie.

- Czy uczeń posiada na tyle rozwiniętą umiejętność czytania i pisania, aby możliwa była nauka w szkole?

- Czy uczeń dysponuje wystarczającymi kompetencjami w sprawności pisania, wyrażania się oraz poprawności?
- Czy uczeń jest w stanie przyswoić sobie wiedzę poprzez czytanie?

Czytanie i pisanie to aktywności, które można zaobserwować w szkolnej codzienności w różnych kontekstach. Również jeszcze przed rozpoczęciem edukacji dzieci mają kontakt z językiem pisanym i mogą rozwijać swoje kompetencje w tym zakresie, rozpoznając litery i znaki graficzne, zanim posiadą pełną kompetencje pisania i czytania.

Radzenie sobie z wyzwaniami

W obszarze „Radzenia sobie z wyzwaniami” znajdują się wszystkie aktywności, które są konieczne do tego, aby wykonać określone zadania i spełnić wymogi danego wyzwania.

- Czy uczeń rozumie sens zadania, które ma wykonać oraz czy potrafi zareagować, jeśli zadanie nie jest dla niego jasne i zrozumiałe?
- Czy uczeń potrafi zrobić samodzielnie zadanie domowe?
- Czy uczeń potrafi rozwiązywać zadania zarówno samodzielnie jak i w grupie?
- Czy uczeń wykonuje czynności składające się na rutynę szkolną, czy radzi sobie z wyzwaniami, które stawia przed nim codzienność? (np. punktualne wstawanie, obowiązki, poczucie czasu i jego upływu).
- Czy uczeń potrafi kontrolować swoje zachowanie podczas dnia oraz czy potrafi odpowiednio rozłożyć swoje zasoby energii?
- Czy uczeń jest odpowiedzialny i czy radzi sobie z trudnymi sytuacjami (np. stresogennymi)?

W szkole niezbędne jest posiadanie wieloaspektowej kompetencji, polegającej na radzeniu sobie w wielu sytuacjach życia codziennego. Również w czasie pozaszkolnym można zaobserwować u ucznia, czy potrafi samodzielnie wykonywać zadania oraz odpowiednio radzić sobie ze stresem.

Komunikacja

Do „Komunikacji” można zaliczyć wszystkie działania, które są niezbędne do tego, aby skomunikować się z drugim człowiekiem. Pod słowem „komunikacja” kryją się te kompetencje ucznia, które umożliwiają mu bezproblemową wymianę informacji z innymi zarówno werbalnie, jak i niewerbalnie.

- Czy uczeń rozumie język mówiony?
- Czy uczeń rozumie mowę ciała i potrafi odczytać znaczenie znaków, symboli?
- Czy uczeń posługuje się językiem obowiązującym na zajęciach czy może komunikować się nim z innymi?
- Czy uczeń stosuje znaki, symbole dla przekazywania informacji innym?

- Czy uczeń potrafi komunikować się za pomocą języka pisanego oraz czy potrafi wyrazić swoją myśl pisemnie, tak aby inni zrozumieli?

- Czy uczeń potrafi rozpocząć dłuższą rozmowę z innymi uczniami, nauczycielem oraz rodzicami, a także podtrzymać ją i w zakończyć ją w sensowny sposób?
- Czy uczeń bierze udział w dyskusjach zarówno podczas zajęć jak i przerw?

Możliwości komunikacyjne można sprawdzić na każdym kroku. W różnych kontekstach wymogi względem tej kompetencji są różne. Niektóre aspekty zachowania społecznego są zależne od predyspozycji ucznia, to jak potrafi dostosować swoje zachowanie do bieżącej sytuacji. Dla planowania działań w tym zakresie ważne jest, aby wiedzieć, czy istnieją problemy komunikacyjne albo czy czynnik społeczny nie stanowi przyczyny ewentualnych trudności.

Poruszanie się i mobilność W obszarze „Poruszanie się i mobilność” znajdują się wszystkie działania, dla których niezbędne jest skoordynowane użycie ciała oraz poszczególnych jego części, tj. poruszanie rękoma oraz palcami przy chwytaniu danego przedmiotu.

- Czy uczeń może się poruszać (np. chodzić samodzielnie, podskakiwać, chodzić do tytułu)?
- Czy uczeń potrafi skoordynować ruchy różnych części ciała oraz poruszać się w sposób skoordynowany?
- Czy uczeń potrafi posługiwać się drobnymi przedmiotami?
- Czy uczeń potrafi prowadzić długopis w jednej linii oraz czy potrafi umieścić mały element puzzla w luce?
- Czy uczeń potrafi używać obu rąk oraz kontrolować ich użycie?

Poruszanie się oraz mobilność mogą być sprawdzane w wielu różnych kontekstach.

Troszczenie się o samego siebie W obszarze „Troszczenia się o samego siebie” należą wszystkie działania, które są związane z samodzielnym jedzeniem, higieną oraz dbaniem o zdrowie.

- Czy uczeń potrafi jeść, pić, ubrać się, skorzystać z toalety, dba o swoje zęby i inne części ciała?
- Czy uczeń dba o swoje zdrowie oraz samopoczucie?
- Czy uczeń potrafi zadbać o siebie w sytuacjach niebezpiecznych oraz nie spożywa szkodliwych substancji?

Kompetencje w tym zakresie są uzależnione od wieku i silnie zdeterminowane sytuacją życiową.

Kontakt z innymi ludźmi Do obszaru „Kontakt z innymi ludźmi” możemy zaliczyć wszystkie działania, które są niezbędne w codziennym kontakcie z innymi ludźmi, zarówno w szkole, w domu jak w czasie wolnym. U podstaw

kompetencji wchodzenia w interakcje z innymi ludźmi znajduje się okazywanie respektu oraz ciepła w relacjach, a także tolerancja oraz radzenie sobie z krytyką. Do tego dochodzi również odpowiednie reagowanie na normy społeczne oraz mowę ciała.

- Czy uczeń potrafi nawiązać kontakt z innymi (rodzicami, nauczycielami, osobami o autorytecie, uczniami, rówieśnikami, młodszymi i starszymi od siebie osobami, osobami obcymi) adekwatnie do sytuacji.
- Czy potrafi nawiązywać relacje oraz je podtrzymywać? Czy umie kończyć relacje?

Kompetencje w zakresie społecznej interakcji oraz umiejętności zachowania się adekwatnie do sytuacji określane są mianem „kompetencji społecznych”. Kompetencje te można obserwować we wszystkich sytuacjach, w których ma miejsce interakcja dzieci i młodzieży z innymi ludźmi. W dużej mierze zależą one od sytuacji i otoczenia.

**Czas wolny, relaks,
poczucie wspólnoty**

Do obszaru „Czas wolny, relaks i poczucie wspólnoty” zalicza się wszystkie działania, które mają miejsce podczas czasu wolnego. Chociaż obszar ten bezpośrednio nie dotyczy szkoły, aktywności podczas czasu wolnego mają ogromny wpływ i znaczenie dla rozwoju szkolnego dzieci i młodzieży. Ważne jednak jest to, aby zachować odpowiednią równowagę w momencie wypytywania się o czas wolny, aby nie naruszyć prywatnej sfery osoby pytanej.

- Czy uczeń działa czynnie w jakimś stowarzyszeniu, klubie, kółku?
- Czy uczeń ma hobby? Gra na instrumencie muzycznym?
- Czy uczeń potrafi współdziałać z innymi uczniami?
- Czy uczeń uznaje przynależność do określonej grupy za szczególnie ważne?
- Czy uczeń jest kreatywny?

W kontekście szkolnym obserwacje w powyższym zakresie można poczynić np. podczas przerw. O wiele istotniejsze jednak w tym momencie są wnioski i spostrzeżenia rodziców oraz innych uczniów. Ten obszar bezpośrednio nie dotyczy szkoły, jednak poznanie upodobań oraz kompetencji dodatkowych dziecka może stanowić ważną wskazówkę do tego, aby osiągnąć cel i zaproponować odpowiednie działanie wspomagające.